

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Yhdistys, jäsenmaksujen suuruus, muu henkilöön liittyvä syy

Diaarinumero: 4xx/2018

Antopäivä: xx.xx.2019

Hakija katsoi tulleen syrjityksi, kun puolueen jäsenmaksut olivat erisuuruisia, vaikka jäsenillä kullakin oli yksi ääni.

Asiassa oli riidatonta, että puolueen jäsenmaksut oli vahvistettu puolueen sääntöjen mukaisesti.

Puoluevaltuuston päätöksen mukaan sellaiset jäsenet, jotka asuivat samassa taloudessa perusjäsenmaksun maksavan jäsenen kanssa, olivat oikeutettuja maksamaan alennettua jäsenmaksua.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että hakijan asumista samassa taloudessa samalle puolueelle jäsenmaksua maksavan henkilön kanssa voidaan pitää tässä asiassa yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettuna muuna henkilöön liittyvänä syynä.

Lautakunta katsoi, että yhdistyslain 25 §:n 1 momentin ja puolueen sääntöjen 6 §:n mukaan puolue oli voinut vahvistaa jäsenmaksut erisuuruisiksi asiassa sen vaikuttamatta siihen, kuinka monta ääntä puolueen jäsenellä on.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, ettei asiassa syntynyt syrjintäolettaa, ja hylkäsi hakemuksen.

(Lainvoimainen)

Asian tausta

X rp:n sääntöjen 6 §:n mukaan puoluevaltuuston syyskokous vahvistaa jäseniltä kannettavan jäsenmaksun määrän. Puoluevaltuusto voi 6 §:n mukaan määrätä alemman jäsenmaksun varsinaisen jäsenen henkilöjäsenelle silloin kun samaan talouteen kuuluu useampi varsinaisen jäsenen henkilöjäsen. Puoluevaltuuston päätöksen mukaan sellaiset jäsenet, jotka asuvat samassa taloudessa perusjäsenmaksun maksavan jäsenen kanssa, ovat oikeutettuja maksamaan alennettua jäsenmaksua. Hakijan maksama jäsenmaksu on ollut 40,- euroa ja hänen kanssaan samassa taloudessa asuvan henkilön maksama jäsenmaksu on ollut 25 euroa vuonna 2018. Asiassa on riidatonta, että puolueen jäsenmaksut on vahvistettu puolueen sääntöjen mukaisesti.

Hakijan vaatimukset

Hakija pyytää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaa kieltämään häneen kohdistuneen syrjinnän ja asettamaan uhkasakon kiellon tehosteeksi.

Hakijan perustelut

Hakija katsoo tulleen syrjityksi, kun puolueen jäsenmaksut ovat erisuuruisia, vaikka jäsenillä on kullakin yksi ääni.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei asiassa synny syrjintäoletettavaa ja hylkää hakemuksen.

Perustelut

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivalta

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 2 §:n 1 momentin mukaan lakia sovelletaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa. Lakia ei sen 2 §:n 2 momentin mukaan kuitenkaan sovelleta yksityis- eikä perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan eikä uskonnonharjoitukseen. Näin ollen yhdenvertaisuuslain soveltamisala on yleinen, ellei laissa ole nimenomaisesti säädetty toisin.

Yhdenvertaisuuslaissa ei ole rajattu yhdistystoimintaa lain soveltamisalan ulkopuolelle, joten asia kuuluu yhdenvertaisuuslain soveltamisalaan.

Näin ollen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo sillä olevan toimivalta tutkia asia siltä osin kuin se kuuluu yhdenvertaisuuslain soveltamisalaan.

Sovellettavat oikeusohjeet ja niiden tulkinta

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain syrjintäkieltoon sisältyy luettelo kielletyistä syrjintäperusteista. Luettelo ei ole tyhjentävä, vaan lain mukaan myös muut henkilöön liittyvät syyt rinnastetaan laissa nimenomaan mainittuihin syihin.

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan muulla henkilöön liittyvällä syyllä viitataan säännöksessä siinä nimenomaisesti mainittujen syiden kaltaisiin seikkoihin. Muuhun kuin henkilöön liittyvään syyhyn perustuva erilainen kohtelu ei kuulu ehdotetussa laissa tarkoitetun syrjintäkiellon piiriin. Erot ihmisten tosiasiallisissa olosuhteissa, toiminnassa tai menettelytavoissa eivät yleensä muodosta ehdotetussa säännöksessä tarkoitettua henkilöön liittyvää syytä. (HE 19/2014 vp., s. 67).

Yhdenvertaisuuslain esitöiden (HE 19/2014 vp., s. 67) mukaan muita syitä voivat olla Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännössä sellaisiksi katsotut syyt. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tulkinta muista henkilöön liittyvistä syistä on ollut varsin laaja (Hode ja Abdi, 6.12.2012, asia 22341/09, kpl. 46). Muut henkilöön liittyvät syyt voivat koskea paitsi henkilön sisäsyntyisiä ominaisuuksia myös oikeudellista asemaa (Hode ja Abdi, kpl. 47) taikka asemaa, joka vaikuttaa henkilökohtaisiin olosuhteisiin siten, että sen perusteella yksittäiset henkilöt tai ryhmät ovat erotettavissa toisistaan (Varnas v. Liettua, asia 42615/06, 9.7.2013, kpl 111, Novruk ja muut

v. Venäjä, asiat 31039/11, 48511/11, 76810/12, 14618/13 ja 13817/14, 15.3.2016, kpl. 90 ja Ibrogimov v. Venäjä, asia 32248/12, 15.5.2018, kpl 18).

Lautakunta katsoo edellä esitetyn perusteella, että hakijan asumista samassa taloudessa samalle puolueelle jäsenmaksua maksavan henkilön kanssa voidaan pitää tässä asiassa yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettuna muuna henkilöön liittyvänä syynä.

Yhdistyslain (503/1989) 25 §:n 1 momentin mukaan jokaisella äänioikeutetulla on yhdistyksessä yksi ääni, jollei säännöissä ole toisin määrätty.

Syrjintäoletaman syntyminen

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Pelkkä väite tai epäily syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta ei riitä syrjintäoletaman syntymiseen.

Yhdistyslain 25 §:n 1 momentin ja puolueen sääntöjen 6 §:n mukaan puolue on voinut vahvistaa jäsenmaksut eri suuruisiksi asiassa ilmenevin perustein sen vaikuttamatta siihen, kuinka monta ääntä puolueen jäsenellä on.

Johtopäätös

Yhdistyslain (503/1989) 25 §:n 1 momentin mukaan jokaisella äänioikeutetulla on yhdistyksessä yksi ääni, jollei säännöissä ole toisin määrätty.

Ottaen huomioon asiassa saatu selvitys, yhdistyslain 25 §:n 1 momentti sekä, että patenti- ja rekisterihallituksen tarkastamien puolueen sääntöjen 6 §:n mukaan puoluevaltuusto voi määrätä alemman jäsenmaksun varsinaisen jäsenen henkilöjäsenelle silloin kun samaan talouteen kuuluu useampi varsinaisen jäsenen henkilöjäsen, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei asiassa synny syrjintäoletamaa, ja hylkää hakemuksen.

Uhkasakko

Uhkasakkolain (1113/1990) 4 §:n mukaan viranomainen voi asettaa uhkasakon, jos niin on laissa säädetty.

Yhdenvertaisuuslain 20 §:n 3 momentin mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi asettaa antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on edellä todetuin perustein hylännyt hakemuksen.

Asian näin päättyessä myös vaatimus uhkasakon asettamisesta on hylättävä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 2 §, 8 § 1 momentti, 20 § 3 momentti, 21 § 2 momentti ja 28 §

Yhdistyslaki (503/1989) 25 §:n 1 momentti

Uhkasakkolaki (1113/1990) 4 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Tuomas Ojanen (puheenjohtaja), Merja Heikkonen, Riitta-Maija Jouttimäki, Katja Leppänen ja Husein Muhammed. Asian esittelijä Juhani Kortteinen.